GESELLSCHAFTSRECHTLICHE TRANSFORMATIONEN VON WIRTSCHAFTLICHEN SYSTEMEN IN DEN ZEITEN DER NEO-INDUSTRIALISIERUNG

Monographie

herausgegeben vom Doktor der Wirtschaftswissenschaften,
Professor Pasichnyk Yu.

Verlag SWG imex GmbH
Nürnberg, Deutschland
2020

Verlag SWG imex GmbH

Gesellschaftsrechtliche *Transformationen von wirtschaftlichen Systemen in den Zeiten der Neo-Industrialisierung*

Genehmigt durch die Entscheidung
der Akademie der Wirtschaftswissenschaften der Ukraine

Rezensenten

Doktor der Wirtschaftlichen Wissenschaften, Professor Shirinian Lada
Doktor der Wirtschaftlichen Wissenschaften, Professor Alekseev Ihor
Doktor der Wirtschaftlichen Wissenschaften, Professor Khrapkina Valentyna

Gesellschaftsrechtliche *Transformationen von wirtschaftlichen Systemen in den Zeiten der Neo-Industrialisierung*. Kornieiev V., Pasichnyk, Yu., Radchenko O., Khodzhaian A. und andere: Collective monograph. Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany, 2020. 715 p.

ISBN 978-3-9819288-3-4

Die Ausgabe ist an Wissenschaftler, Fachleute des Finanzsektors, Lehrer,Studenten und anderen Interessengruppen gerichtet.

Alle eingereichten Materialien werden in der Redaktion des Autors veröffentlicht und selbst die Autoren sind für die Originalität, Gültigkeit, Vollständigkeit und Richtigkeit des präsentierten Textes verantwortlich.

ISBN 978-3-9819288-3-4

© 2020 Verlag SWG imex GmbH
© 2020 Kornieiev,V.V., Pasichnyk, Yu.V.,
Radchenko, O.D., Khodzhaian, A. O. und andere

VORWORT

Moderne Globalisierungsherausforderungen, die sich unter den Bedingungen der Neu-Industrialisierung bilden, haben bedeutenden Einfluss an Funktionierung und Entwicklung von allen Ländern der Welt und die Ukraine ist darunter auch keine Ausnahme. Unter Berücksichtigung der Pandemie des Coronavirus, von der die ganze Welt betroffen ist, werden neue Existenzformen von Staaten nicht nur unter diesen Bedingungen, sondern auch in der Zukunft besonders relevant. Jetzt sind alle Probleme des Staatswesens, einschließlich der nationalen Sicherheit in den Bereichen von Medizin, Ernährung, Finanzen, Industrie und Sozialschutz, offensichtlich.

Angesichts dieser komplizierten Bedingungen der weltweiten sozialen Entwicklung, wird das Problem der Suche und der Verwendung von neuen Ansätzen zur Lösung aktueller und perspektiver Probleme für die Ukraine aktualisiert. Es soll auch hingeweist werden, dass in unserem Land, angesichts der permanenten instabilen politischen und wirtschaftlichen Lage, die Volkswirtschaft weiter rückläufig ist. Aus diesem Grund erfordert die Situation im Land Einführung aus der Seite von Regierung der Reihe von Präventionsmaßnahmen und Einsatz von Instrumenten der Wirtschaftsregulierung, und auch Aufbau von Mechanismen zur Überwindung von Krisen und zur Wirtschaftswiedergeburt. Probleme der Überwindung der Krisenphänomenen und der Minimierung ihrer Auswirkungen auf die Bevölkerung und die Unternehmensstrukturen wird nicht nur von den Behörden, sondern auch ukrainischen Wissenschaftlern erforscht. Die Ergebnisse ihrer Forschung, einschließlich Vorschläge zu den Perspektiven für die Entwicklung des Wirtschaftssystems in der neoindustriellen Ära, werden in kollektiver Monographie „Gesellschaftsrechtliche Transformationen von wirtschaftlichen Systemen in den Zeiten der Neo-Industrialisierung“ zusammengefasst.

Die Monographie „Gesellschaftsrechtliche Transformationen von wirtschaftlichen Systemen in den Zeiten der Neo-Industrialisierung“ enthält fünf Abschnitte, die der Forschung der Entwicklung von den einzelnen Wirtschaftszweigen in dieser Epoche gewidmet sind. Besondere Aufmerksamkeit haben die Autoren an den Problemen der nationalen Sicherheit, den rechtlichen Grundlagen der sozialen Entwicklung und der Funktionierung von Unternehmensstrukturen konzentriert. Die Autoren haben auch nicht ohne Aufmerksamkeit die Wandeltransformationen in der Wirtschaft, die sich auf den Einsatz digitaler Technologien und Innovationsaktivitäten von Unternehmenssubjekten konzentrieren, verlassen.

Im ersten Abschnitt der Monographie „Finanzpolitik der Integrationsprozessen der Stadt“ haben die Autoren Problemaspekte der Verwaltung der öffentlichen Schulden und Kapitalisierung des Finanzsektors erforscht. Die Wissenschaftler haben die Hauptvektoren des europäischen Integrationskurses der Ukraine und der Transformation des Finanzsystems identifiziert. Besonderes Augenmerk wird auf die Probleme und Richtungen ihrer Lösung in Bezug auf die Kreditpolitik und die Finanzinstitutionen des Staates sowie auf Instrumente des sozialen Schutzes der Bevölkerung gelegt.

Die Fragen der nationalen Sicherheit, der Wettbewerbsfähigkeit und der Monopolisierung der Volkswirtschaft wurden im zweiten Abschnitt „Volkswirtschaft als Indikator für die wirtschaftliche Entwicklung des Landes“ erörtert. Die Autoren untersuchten die Problemaspekte der Funktionierung des Börsenmarkts, insbesondere die Mechanismen und Formen der Investitionsdeschattung, insbesondere die erhebliche Aufmerksamkeit ist der Nutzung des Innovationspotenzials in der Wirtschaft gewidmet. Angesichts der Folgen der Pandemie und ihrer Auswirkungen auf alle Wirtschaftssektoren wird das Problem der Funktionierung von kleinen und mittleren Unternehmen und die Arbeitslosenquote in der Ukraine getrennt untersucht.

Im dritten Abschnitt „Theoretische und methodische Prinzipien von Mikrokreditierung und Mikrofinanzierung der landwirtschaftlichen Produktion“ enthüllten die Wissenschaftler die Hauptrichtungen der Zusammenwirkung und Unterstützung des Agrarsektors der Ukraine durch die Regierung, begründeten insbesondere die Formen und Schemen der Kreditierung und Versicherung von Agrarproduzenten und definierten Grundbestandteile deren Finanzierung für die Erhöhung der Innovativität dieses Sektors.

Digitale Technologien in der Epoche der Neo-Industrialisierung sind zu einem untrennbaren Bestandteil der modernen Gesellschaft geworden, weshalb im vierten Abschnitt „Industrie der Gastgewerbe, Marketingtechnologien und Unternehmensbilanzpolitik“ haben die Autoren die Grundprinzipien der Anwendung der Unternehmensmarketingpolitik aufgezeigt. Mithilfe von Marketinginstrumenten wurden Ansätze zur Schaffung von Marken und Image in der Tourismusbranche entwickelt und die Vorteile von digitalem Marketing und Multimedia-Produkte auf dem Markt von touristischen Dienstleistungen begründet etc.

Die rechtlichen Grundlagen zur Verhinderung nationaler Sicherheitsbedrohungen werden im fünften Abschnitt der Monographie „Rechtliche Aspekte der sozialen Transformationen“ dargelegt. Hier wurden die wichtigsten Errungenschaften des Autors in Problematik der Gewährleistung der rechtlichen Entwicklung der Regionen, der Kriminalprävention und der Stärkung der nationalen Stabilität dargelegt.

Unter Berücksichtigung der wissenschaftlichen Leistungen von Forschern, die in der Monographie behandelt werden, wird der Schlussfolgerung gezogen, dass zur Überwindung der Krise des Wirtschaftssystems nicht nur die Adaptation von seinen Branchen an europäischen Standards, sondern auch Durchführung von komplexen und wissenschaftlich begründeten Reformen notwendig sind.

Die in der Monographie dargestellte theoretische, methodologische und auch praktische Entwicklungen basieren sich auf den wissenschaftlichen Methoden, die die Autoren bei der Untersuchung bestimmter problematischer Aspekte anwendet haben, darum hat die vorgeschlagene Monographie sowie wissenschaftlichen, als auch praktischen Charakter für die Stabilisation der nationalen Wirtschaft und Gewährleistung seiner Sicherheit.

Alle eingereichten Materialien werden in der Redaktion des Autors veröffentlicht und selbst die Autoren sind für die Originalität, Gültigkeit, Vollständigkeit und Richtigkeit des präsentierten Textes verantwortlich.

Rezensenten

Shirinian Lada Vasylivna
Doktor der Wirtschaftswissenschaften, Professorin
Leiterin des Finanzlehrstuhls
Nationale Universität für Lebensmitteltechnologien

Alekseev Ihor Valentynovych
Doktor der Wirtschaftswissenschaften, Professor
Leiter des Finanzlehrstuhls
Nationale Universität «Lemberg-Polytechnik»

Khrapkina Valentyna Valentynivna
Doktor der Wirtschaftswissenschaften, Professorin,
Professorin des Lehrstuhls für Marketing und Unternehmensführung
Nationale Universität «Kyiv-Mohyla-Akademie»

INTRODUCTION

Modern globalization challenges, which are shaped by the conditions of neo-industrialism, have a significant impact on the functioning and development of all countries of the world, and Ukraine is also no exception. Taking into account the pandemic of the coronavirus that has affected the whole world, new forms of existence of states not only in these conditions but also in the future become particularly relevant. Now all the problems of the state system, including national security in medical, food, financial, industrial, social protection directions, are obvious.

Despite those complex conditions of global social development, the problem of finding and using the new approaches to solve current and prospective problems is becoming more relevant for Ukraine. It should be noted that, because of the permanent unstable political and economic situation in our country, the national economy continues to decline. That's why the situation in the country requires the government to introduce some preventive measures and use of instruments of economic regulation, and also to build mechanisms for overcoming crisis phenomena and economic recovery. On problems of overcoming crisis phenomena and minimizing its influence on the population and business structures together with government officials also are working Ukrainian scientists. The results of their research, including suggestions on the prospects for the development of the economic system in the neo-industrialist era, are summarized in a collective monograph "Social and legal transformations of economic systems in the era of neo-industrialization".

The monograph "Social and legal transformations of economic systems in the era of neo-industrialization" contains five chapters that are focused on exploring the development of individual segments of the economy in this era. The author's considerable attention is focused on national security issues, the legal foundations of social development and the functioning of business structures. The authors didn't ignore the transformations in the economy, which is focused on the use of digital technologies and the innovation activity of business entities.

Thus, in the first chapter of the monograph "Financial policy of state integration processes" the authors have investigated the problematic aspects of public debt management and capitalization of the financial sector. Scientists have identified the main vectors of Ukraine's euro integration course and the transformation of the financial system. Particular attention is paid to the problems and directions of their solutions regarding the credit policy and financial institutions of the state, as well as instruments of social protection of the population.

The issues of national security, competitiveness and monopolization of the national economy are discussed in the second chapter "National economy as an indicator of the economic development of the country". The authors investigated the problematic aspects of stock market activity, in particular the mechanisms and forms of investing deshadowing, in particular, the considerable attention is paid to the use of the potential of innovation in the economy. Given the effects of the pandemic and its impact on all sectors of the economy, the problem of small and medium-sized businesses and the unemployment rate in Ukraine are examined separately.

In the third chapter "Theoretical and methodological principles of microcredit and microfinance of agricultural production" the scientists revealed the main directions of interaction and support of the agrarian sector of Ukraine by the government, in particular, substantiated the forms and schemes of crediting and insurance of agricultural producers, and also definite main components of the financial support for the sector for enhancing its innovation.

Digital technologies in the era of neo-industrialism have become an integral part of modern society, that's why in the fourth chapter "The hospitality industry, marketing technologies and enterprise accounting policies" the authors disclosed the main principles of using enterprise marketing policy. Thus, using marketing tools, approaches to creating of brand and image in the tourism industry have been formed, the benefits of digital marketing and multimedia products in the tourist services market have been justified etc.

The legal bases for preventing national security threats are outlined in the fifth chapter of the monograph "Legal aspects of social transformations", which outlines the author's basic

achievements in the areas of ensuring the legal development of regions, crime prevention and strengthening of the national sustainability.

Taking into account the scientific achievements of scientists, which is described in the monograph, it is concluded that for overcoming the crisis in the economic system is necessary not only to adapt its industries to European standards but also to carry out complex and scientifically grounded reforms.

The theoretical, methodological and practical developments outlined in the monograph are based on the scientific methods used by the authors in the study of certain problematic aspects, that's why proposed monograph has scientific and practical character in the context of the stabilization of the national economy and ensuring its security.

All submitted materials are published in the author's editorial board and the authors are responsible for the originality, validity, completeness and accuracy of the presented text.

Reviewers

Shirinian Lada Vasylivna
Doctor of Economics, Professor
Head of the Department of Finance
National University of Food Technology

Alekseev Ihor Valentynovych
Doctor of Economics, Professor
Head of the Department of Finance
Lviv Polytechnic National University

Khrapkina Valentyna Valentynivna
Doctor of Economics, Professor
Professor of the Department of Marketing and Business Management
National University «Kyiv-Mohyla Academy»

торгівлі товарами переважно від'ємне і практично не залежить від стану економіки, стадії її зростання чи спаду. У товарній структурі експорту переважають товари сировинного спрямування і продовольство, що відповідає рівню країни з середнім рівнем економічного розвитку, причому частка продукції АПК за останні роки зростає, що свідчить про поступову трансформацію структури економіки України з індустріально-аграрної на аграрно-індустріальну. У товарній структурі імпорту значну частину становлять товари сировинної групи, а також продукція машинобудування і хімічної промисловості, значна частина якої може бути вироблена в Україні.

Співвідношення експорту та імпорту України в товарній та географічній структурі відображає результати проведення політики зовнішньої торгівлі державами за кількома напрямами. По-перше, це безпосередній вплив протекціоністських заходів тих чи інших держав щодо українських товарів; зміни кон'юнктури міжнародних ринків; поширення обмежувальних заходів у міжнародній торгівлі, до яких може вдаватися дедалі більше держав, у свою чергу, може викликати певні зміни у функціонуванні механізмів Світової організації торгівлі, що вплине на умови й динаміку української зовнішньої торгівлі.

Маючи «сировинний» потенціал, Україні слід розуміти, якою мірою його можна використати для акумулювання ресурсів на переробку сировини всередині країни та навіть для живлення інших сфер економіки та соціальної сфери, в тому числі розвитку наукомістких сфер та забезпечення ширшого доступу населення до соціальних благ. А поки розвиток української економіки відбувається за сценарієм скорочення високотехнологічних виробництв і орієнтації на випуск сировини для переробки закордоном. В сільському господарстві високими темпами розвивається рослинництво, яке приваблює інвесторів швидкою окупністю. При цьому, високої рентабельності аграрії досягають завдяки дешевій робочій силі, сприятливим природним умовам, достатньо розвинутій транспортній інфраструктурі та механізмам державної підтримки, що були нещодавно впроваджені. Але нарощення експорту аграрної продукції й досі не забезпечує відповідного зростання валютних надходжень в Україну. Як і з металургійною промисловістю, це викликано сировинним характером продукції з низькою доданою вартістю і коливанням цін на такі товари на світових ринках.

Негативні тенденції зовнішньої торгівлі України в 2008-2009 та 2013-2017 рр. (зменшення обсягів експорту, від'ємне сальдо торгівлі, висока імпортна залежність тощо), вимагають від держави певних заходів, спрямованих на нарощування експортного потенціалу та оптимізацію імпорту.

1.5 Варіативність «ефекту витіснення» на ринку Державного боргу України

Ринок державного боргу України відзначається посиленням секторальної значимості на фінансовому ринку України. Попит на позикові інструменти при зростанні державного боргу України збільшується серед інституційних інвесторів. При цьому, в матриці диспропорційності секторів фінансового ринку та ризиків, що виникають в кризових та посткризових умовах можна припускати присутність ефектів витіснення з боку ринку державного боргу. Складність

ситуації посилюється неможливістю швидкого зменшення обсягів державного боргу та необхідністю активізації кредитного ринку в умовах дефіцитності фінансових ресурсів в реальному секторі економіки. Пошук балансу між двома ринками – фінансовим та реальним, – актуальний та складний аспект, що перебуває в площині ефективності управління державним боргом та монетарної політики із врахуванням існуючих макроекономічних умов.

Чимало сучасних науковців та класиків економічної теорії досліджували ефекти витіснення та впливу державних боргів на економічну активність в цілому.

Д. Рікардо описував проблему наростання боргової залежності, підкреслюючи існування недосконало функціонуючого державного фонду погашення боргових зобов'язань. Вчений акцентував, що «жоден фонд не допоможе нам зменшити борги, якщо він не буде результатом перевищення державних доходів над видатками»[1]. Сучасна інтерпретація даної теорії знаходить свою чітку відповідність у борговій політиці України, де черговість випуску боргових інструментів, зазвичай, пов'язана із необхідністю обслуговування та погашення заборгованості.

З появою кейнсіанської теорії погляди науковців на державний борг дещо пом'якшилися. Думки сучасних науковців розглядаючи проблематику державного боргу є не такими однозначними. В силу розвитку ринкової економіки, ринків капіталу, та незабезпеченої сфери послуг більшої актуальності набуває вивчення багатофакторності державного боргу. Так, в сучасних умовах існують приклади ефективних економік з великими боргами і навпаки, що підтверджує необхідність вивчення саме особливостей впливу державного боргу на економічні процеси. Одним із негативних проявів накопичення державної заборгованості та функціонування фондів погашення боргів є ефект витіснення. Ефект витіснення, в силу обмеженості грошової маси, в тій чи іншій мірі проявляється завжди, а от міра прояву та негативні наслідки – результат ефективності економічної політики держави. Дане дослідження присвячено ефекту витіснення на кредитному ринку, що зумовлюється розширенням ринку державного боргу в Україні.

Науковцями розглядається два види витіснення, що спричиняється державним боргом:

інвестиційне витіснення, про яке йде мова у даному дослідженні, та яке полягає у викривлені пропозиції інвестиційних ресурсів в сторону ринку державного боргу за рахунок кредитного ринку.

фіскальне витіснення, сутність якого полягає в збільшенні податків, викликане збільшенням державного боргу та необхідністю його погашення за рахунок податкових надходжень, що в свою чергу знижує інвестиційну пропозицію.

Науковці підкреслюють, що природа цих ефектів однакова, а різниця полягає лише у часовому факторі виникнення ефектів[2].

Ефект витіснення проявляється у зростанні відсотковихставок, що

[1]Рикардо Д. Сочинения / пер. с англ. М.: Гос. изд-вополит. лит-ры. 1955. Т. 1. 360 с.

[2]Саврадым В. М. Современные постулаты о государственном долге обрушают экономику: теория и факты. *Финансы и учет.* 2016. №4. С. 73-83.

призводить до скорочення обсягівінвестицій в економіку внаслідок зростання позичок уряду на грошовому ринку. Проведення стимулюючої фіскальної політики урядом у період кризи призводить до підвищення відсоткових ставок, а отже, до зниження інвестицій. Щоб подолати цю негативну тенденцію (зниження інвестицій), уряд збільшує державні витрати, виходячи на грошовий ринок, що зумовлює зростання попиту на гроші, а внаслідок цього – й відсоткових ставок, що робить кредитні ресурси недоступними для приватного сектору економіки[1]. Таке трактування дещо ідеалізоване, адже в сучасних умовах все відбувається не так послідовно. В умовах України, це зумовлено кількома причинами:

критичними розмірами державного боргу та платежів з його обслуговування;

значною часткою кредитів міжнародних фінансових установ у структурі залучення на ринку державного боргу;

необхідністю збільшення частки резидентів у структурі суб'єктів фінансування державного боргу;

дефіцит фінансових ресурсів для погашення поточних платежів за існуючими боргами.

Зазначені причини зводяться до зростання необхідності фінансування державного боргу України та збільшення інвестиційної привабливості державних боргових інструментів[2]. Проте, злагодженість елементів економічної політики в Україні не завжди є гармонійною. Саме тому, одним із негативних проявів розширення ринку державного боргу України є негативнийефект витіснення у функціонуваннікредитних ринків. Суб'єктами такого витіснення, в даному контексті, виступають позичальники, адже обмежені кредитні ресурси спрямовуються на кредитування потреб держави через купівлю ОВДП, а не на кредитування корпоративних йінших суб'єктів економіки.

Існування ефекту витіснення та його негативний вплив на кредитний ринок незаперечні. Проте, об'єктивними є дискусії щодо міри цього впливу та оцінки негативних наслідків таких процесів. Кілька негативних проявів ефекту витіснення підкреслюють науковці:

залучаючи вільніпозикові фінансові ресурси, держава залишає підприємства можливості інвестувати у виробництво;

у зв'язку із зростанням відсоткових ставок «кредитні ресурси» стають менш доступні для кредиторів і рівень інвестиційної активності падає»[3].

З огляду на інструментальні аспекти залучення фінансових ресурсів державою може здійснюватися чотирма способами, які можна вважати узагальненими.

З усіх вищеперерахованих способів ознаками ринкового залучення, що характеризується умовами платності та поверненості є перший спосіб. Емісія грошових знаків та продаж державного майна для розвинених країн не

[1]Козюк В. "Ефект витіснення" як наслідок державного боргу в перехідній економіці України. *Вісник Тернопільської академії народного господарства.* 2000. № 9. С. 132–137.

[2]Корнєєв В. В. Управління кредитними та інвестиційними потоками капіталу: автореф. дис. доктора екон. наук: 08.00.08. Київ, 2004. 36 с.

[3]. Вахненко Т. П. Державний борг України та його економічні наслідки. Київ: Альтпрес. 2000. 152с.

вважається доцільним та цивілізованим способом фінансування, що пояснюється наслідками таких операцій. Саме тому і в Україні, і в більшості країн світу покриття державного боргу можливе згідно з вимог законодавства лише у рамках залучення фінансових ресурсів на ринку державного боргу та прямі видатки з державного бюджету.

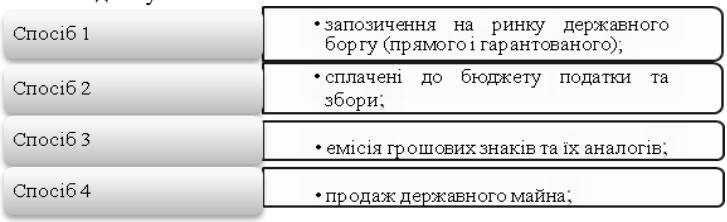

Рисунок 1 - Способи залучення коштів для фінансування потреб держави
Джерело: побудовано авторами.

Розглянувши погляди науковців щодо наслідків існування державного боргу для економіки країни згадувалось існування діаметральних позицій на цей рахунок. Ретроспективно, в поглядах науковців на наслідки державного боргу чітко прослідковується існування двох протилежних варіацій[1]:

розглядають державний борг як явище, що не несе загроз економіці і виникає закономірно.

розглядають державний борг як джерело диспропорцій в економіці, що знаходить прояв у погіршенні ряду макроекономічних показників.

Об'єктивним підтвердженням згладжування негативних наслідків державного боргу є існування країн з рівнем заборгованості понад 200% ВВП та при цьому «здоровою економікою». Тому, особливо актуальним є вивчення питання негативних проявів залучення фінансових ресурсів на ринку державного боргу в економіці. В цьому руслі виокремимо кілька аспектів:

1) В короткостроковій перспективі очевидним є позитивний ефект залучення фінансових ресурсів на ринку державного боргу, проте в довгостроковій перспективі це несе велике боргове навантаження на майбутні покоління і має негативний вплив.

2) Існують дослідження в яких відстоюють позицію віднесення фінансових ресурсів, залучених на внутрішньому ринку державного боргу до таких, що підпадають під дію теорії нейтрального впливу на економіку (ефект Барро-Рікардо). Опонуючи цьому твердженню Д.Тутаєва[2] вважає, що такому залученню притаманний ефект фіскального витіснення, який проявляється в площині витіснення приватних інвестицій. Адже суб'єкти економіки фінансують потреби держави, а не інвестують в інші фінансові інститути. Прихильником теорії фіскального витіснення державного боргу був А.Сміт[3]. При

[1]Ганцяк М.О. Державний борг і кредит: особливості прояву макроекономічних ефектів. *Формування ринкових відносин в Україні.* 2019. №11 (222). С.50-58.
[2]Тутаєва Д. Государственные внутренние заимствования как фактор экономической динамики: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н: 08.00.01., 2008. 40 с.
[3]. Смит А. Исследование о природе и причинах богатстванародов (КнигаV) URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Econom/smit/05.php.

цьомувартозазначити, щозапозичення в той час не малиринковихознак та часто булинедобровільними. В сучасних умовах залучаючи фінансові ресурси на ринку державного боргу, держава виступає повноцінним учасником інвестиційних процесів, вступаючи в конкуренцію разом з іншими учасниками та інструментом регулювання попиту виступає купонна ставка за облігаціями. Саме тому, сьогодні ринок державного боргу є частиною фінансового ринку.

3) На ринку державного боргу держава пропонує конкретний інвестиційний актив для якого визначені кількісні характеристики: термін запозиченнята ставка. Інвестори, які одночасно обирають між сегментом державного боргу та іншими секторами фінансового ринку, роблять вибір зважаючи на привабливість активу. При цьому, варто підкреслити, що плаваюча ставка для сегменту державних облігацій, як інструмент регулювання попиту в більшості випадків недоступна, а для ринку корпоративних облігацій – навпаки.

4) Варто зазначити, що порівнюючи сегмент кредитів та сегмент державних облігацій, як складових ринку державного боргу, останній характеризується усіма конкурентними елементами пропозиції активів. Сегмент кредитів ж, має дещо викривлені ринкові ознаки. Для прикладу, отримання кредиту від міжнародних фінансових установ зводиться до задоволення договірних вимог і часто, залучення фінансових ресурсів відбувається лише за умови їх виконання. Проте, це не позбавляє можливості відносити даний сегмент до ринку державного боргу.

5) Особливістю сегменту державних облігацій є те, що для нього характерний досить високий рівень ліквідності, який визначають самі облігації, які завжди можна продати на фондовій біржі. При цьому, окремі науковці підкреслюють, що попри те, що існує думка, що фінансові ресурси отримані від продажу корпоративних облігацій спрямовуються на фінансування потреб економіки, а державні облігації лише на перекривання видатків бюджету чи сплату попередніх боргів – останні мають більший рівень ліквідності. По факту ж, корпорації можуть випускати так звані «сміттєві облігації», а кошти від продажу державних цінних паперів спрямовуватись на фінансування комунальних проектів.

Вартість грошей в нашій країні визначається обліковою ставкою Національного банку України. Споріднено ціна державних кредитних ресурсів, в частині залучення за рахунок реалізації боргових інструментів визначається дохідністю, що забезпечують такі інструменти. Для України на внутрішньому ринку суттєвим є поточне відтермінування отримання позик МВФ при значному альтернативному притоку капіталу від нерезидентів на ринку ОВДП, коливання вартості національної валюти при дисбалансі зовнішньо-торгівельних операцій, нестабільність інфляційних очікувань – нові виклики, які має враховувати монетарна політика в Україні[1].

Вартість залучення фінансових ресурсів на ринку державного боргу завжди варто оцінювати в межах глобального ринку. Це пов’язано із тим, що чим вищий відсоток тим вища ймовірність дефолту країни-емітента таких цінних паперів.

[1]Korneev V.V., Khodzhaian A.A., Vergeliuk Y.Y., Koverninska Y.Y. Monetary policy: regulatory news and change in the movement of financial flows. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики.* Том 4, № 31 (2019). С. 375-384, DOI: https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i31.190952.

Дохідність державних облігацій і облікова ставка взаємопов'язані[1]. Покращення макроекономічної ситуації в країні супроводжується зниженням облікової ставки, що в свою чергу збільшує попит на державні облігації. При цьому зростання попиту на державні облігації слугує приводом до зменшення дохідності за ними. Проте, на практиці, враховуючи необхідність залучити фінансові ресурси для фінансування обслуговування державного боргу, держава використовує агресивну боргову політику, безпідставно змінює дохідність за борговими інструментами.

Таблиця 1 - Облікова ставка НБУ та дохідність ОВДП в Україні у 2014-2020 рр.

Показники	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Облікова ставка НБУ, %*	6,5	14,0	22,0	14,0	16,0	18,0	11,0
Середньозважений рівень дохідності облігацій (%) (мінімальний за траншами)							
Гривня	15,03	17,0	18,5	15,3	15,7	18,47	9,86
Долар	5	8,75	7,67	-	-	6,25	3,39
Євро	5	-	-	-	5,3	4,5	-

*станом на початок року.

Джерело: зібрано авторами за даними[2],[3].

Дані таблиці 1 ілюструють тенденції у зміні облікової ставки Національного банку України та дохідність ОВДП, які випускались в різній валюті. Вибірка середньозваженої дохідності здійснювалась шляхом моніторингу помісячних траншів розміщень ОВДП та відбору найнижчих ставок. Тісна кореляція між розміром облікової ставки та середньозваженої дохідності за ОВДП не завжди спостерігалась. Підґрунтям зниження облікової ставки є реальні покращення економічної ситуації, яке провокує зростання попиту на боргові цінні папери держави та зниженню дохідності за ними.

Особливо показовим є випуск ОВДП на початку 2020 року. В січні, коли облікова ставка НБУ перебувала на рівні 13,5 (у таблиці 1 станом на початок року 18%) гривневі ОВДП були реалізовані серед нерезидентів за середньозваженою ставкою 9,86 (у гривні) та 3,39% (у доларах). На початку лютого 2019 року облікова ставка знизилась, чому повинно було передувати покращення ключових макроекономічних індикаторів. При цьому, попит на випущені державні облігації знизився, як наслідок їх розмістили за вищими ставками ніж в попередньому місяці – 10%-10,15% (залежно від строку обігу). Це свідчить про те, що інвестори – нерезиденти, в першу чергу приймають до уваги реальну макроекономічну ситуацію, а не орієнтуються на монетарну політику центрального банку.

Обсяги випуску ОВДП повинні залежати від дохідності. Тобто, чим більша необхідність в коштах, тим вищу дохідність вони мають забезпечувати. При

---

[1]. Ульянецкий М.М. Государственныйдолг: рассуждения в защиту. *Финансы и кредит*. 2009. №33. С.36-45. С. 44.

[2]. Облікова ставка Національного банку. URL: https://bank.gov.ua/monetary/stages/archive-rish (дата звернення 17.02.2020).

[3]. Результати розміщення облігацій внутрішніх державних позик. НБУ. URL: https://old.bank.gov.ua/control/uk/bonds/list (дата звернення: 17.02.2020р).

цьому, науковці наголошують на необхідності ведення помірної політики на ринку внутрішніх державних запозичень. Білявська А.Ю. відзначає, що можна спостерігати безсистемність та непослідовність політики уряду у випуску ОВДП, що підтверджується даними розміщення облігацій та їх дохідністю, яка несуттєво впливає на випуск. На думку автора, ключовими факторами, що впливають на внутрішні державні запозичення є[1]:

- середньозважена дохідність ОВДП, розміщених на первинному ринку, адже під час зростання дохідності зростатимуть державні запозичення, оскільки це стимулюватиме фізичних та юридичних осіб купувати боргові цінні папери, дохідність яких зростатиме.

- середньозважена дохідність ОВДП, розміщених на первинному ринку в іноземній валюті, адже під час зростання цього показника можливим є скорочення державних боргових цінних паперів, номінованих в іноземній валюті.

Для виявлення ефекту витіснення кредитного ринку за рахунок ринку державного боргу розглянемо показники банківського кредитування економіки у розрізі: кредити домогосподарств, іпотечні кредити, кредити сектору нефінансових корпорацій та кредити сектору інших фінансових корпорацій. З огляду на те, що кредитний ринок України розвинений диспропорційно, а саме ринок банківських кредитів займає близько 90% - у даному досліджені кредитний ринок обмежується банківським сектором, адже розміри небанківського сектору кредитного ринку не визначають загальних тенденцій.

Таблиця 2 -Динаміка показника державного боргу нафоні параметрів кредитування в Україні у 2014-2019рр., млн.грн.

Показники	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Сукупний державний борг України	1100830	1572180	1929810	2141820	2168450	1998275
Кредити домогосподарств	211215	174869	163333	174182	201102	212515
Іпотечні кредити	72156	60215	60265	38601	42308	26616
Кредити сектору нефінансових корпорацій	778841	787795	822114	829932	859740	744648
Кредити сектору інших фінансових корпорацій	25576	15564	11583	10936	9222	9577

Джерело: зібрано автором за даними[2,3].

Дані таблиці 2 відображено динаміку показника державного боргу на фоні параметрів кредитування в Україні у 2014-2019рр.. Державний борг України зростав щорічно до 2019 року, який становить виключення, адже борг в останній рік зменшився на 170175млн. грн., або ж на 8%. Проте, не варто оцінювати таку ситуацію як позитивну, адже даний ефект не є тенденцією. До того ж, поза межами допустимого перебувають індикатори боргової безпеки, зокрема відношення державного боргу до ВВП, який в Україні на кінець 2019 року становить 51,2%.

[1]Білявська А.Ю.Оцінка перспектив та ефективності ринку державнихвнутрішніхзапозичень. *Інфраструктура ринку.* 2018. №24. С.334-338. С. 335.

[2]. Грошово-кредитна статистика: НБУ. URL: https://bank.gov.ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms.

[3]. Економічна статистика: Державна служба статистики України: http://www.ukrstat.gov.ua/.

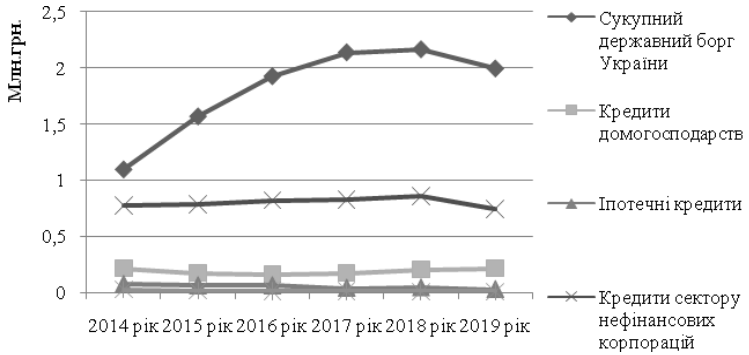

Рисунок 2 – Криві динаміки сукупного державного боргу на фоні кривих банківського кредитування економіки України у 2014-2019 рр., млн. грн.
Джерело: побудовано авторами.

Це підтверджує розрахунок середнього темпу зростання в заданому діапазоні для кожного з показників (табл. 3). Для розрахунку брався діапазон 2014-2019 рр. Крок розрахунку – один рік. У середньому за цей період державний борг України зростав на 13,9% . Натомість всі види банківського кредитування (окрім кредитування домогосподарств) мали від'ємні середні темпи зростання, тобто фактично вони зменшувались, а не зростали. Виключенням є банківські кредити домогосподарств, де середній темп зростання – додатна величина, проте мізерна в порівнянні із середніми темпами зростання державного боргу України.

Таблиця 3 - Середні темпи зростання показників в заданому діапазоні 2014-2019 рр. в Україні

Показники	2014	2019	Середній темп зростання показника, %
Сукупний державний борг України	1100830	1998275	13,9
Кредити домогосподарств	211215	212515	0,2
Іпотечні кредити	72156	26616	-16,2
Кредити сектору нефінансових корпорацій	778841	744648	-1,0
Кредити сектору інших фінансових корпорацій	25576	9577	-17,0

Джерело: обраховано автором.

Розглянувши сутність, причини виникнення та види ефекту витіснення на кредитному ринку за рахунок збільшення державного боргу можна констатувати, що таке явище постійно відтворюється в системі державних фінансів,має негативний вплив на інвестиційні процеси, зокрема відображається на банківській пропозиції кредитних ресурсів. Проведені обрахунки є підтвердженням існування ефекту витіснення на кредитному ринку України, хоча й не ілюструють міру цього заміщення. Для обрахунку міри витіснення на ринку державного боргу до уваги необхідно прийняти і обсяги участі кредиторів у фінансуванні державного боргу на внутрішньому ринку. Це лежить в основі подальших наукових досліджень.

БІБЛІОГРАФІЯ

Акімова Наталія Сергіївна, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри фінансів та обліку Харківського державного університету харчування та торгівлі *(підрозділ 4.15).*

Ачкасова Світлана Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи і фінансових послуг Харківського національногой економічного університету імені Семена Кузнеця *(підрозділ 1.10).*

Бартош Ольга Михайлівна, старший викладач кафедри фінансів та банківської справи Черкаського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи» *(підрозділ 3.3).*

Бичков Микола Миколайович, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри права Вінницького торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету *(підрозділ 5.1).*

Білущак Тетяна Миколаївна, кандидат історичних наук, асистент кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності Національного університету «Львівська політехніка» *(підрозділ 4.7).*

Богацька Наталія Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних відносин Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету *(підрозділ 2.24).*

Богуш Лариса Григорівна, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу досліджень ризиків у сфері зайнятості населення Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України *(підрозділ 2.23).*

Бойко Людмила Іванівна, кандидат економічних наук, доцент Херсонського національного технічного університету *(підрозділ 4.17).*

Бочуля Тетяна Володимирівна, доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України, професор кафедри фінансів та обліку Харківського державного університету харчування та торгівлі *(підрозділ 2.26).*

Вашай Юлія Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії Національного університету водного господарства та природокористування *(підрозділ 2.8).*

Вергелюк Юлія Юріївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових ринків Університету державної фіскальної служби України *(підрозділ 1.5).*

Войнаренко Михайло Петрович, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, перший проректор Хмельницького національного університету *(підрозділ 2.7).*

Волошин Володимир Миколайович, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник відділу сівозмін і землеробства на меліорованих землях Національного наукового центру «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України» *(підрозділ 2.15).*

Гадецька Зоя Митрофанівна, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри моделювання економіки і бізнесу Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького *(підрозділ 2.10).*

Гаєвий Анатолій Григорович, головний інженер науково-методичного відділу Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» *(підрозділ 2.12).*

Гамор Андрій Федорович, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри плодоовочівництва та виноградарства ДВНЗ «Ужгородський національний університет» *(підрозділ 5.6).*

Гамор Федір Дмитрович, доктор біологічних наук, професор, заступник директора Карпатського біосферного заповідника *(підрозділ 5.6).*

Ганзюк Світлана Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та обліку Дніпровського державного технічного університету, м. Кам'янське *(підрозділ 1.2,1,4).*

Ганцяк Михайло Олегович, аспірант Державного науково-дослідного інституту інформатизації та моделювання економіки *(підрозділ 1.5)*.

Гнаткович Оксана Дмитрівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри адміністративного забезпечення соціокультурної сфери ВП «Львівська філія Київського Національного університету культури і мистецтв» *(підрозділ 4.9)*.

Гнилянська Леся Йосифівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка» *(підрозділ 2.3)*.

Гончаренко Оксана Григорівна, доктор економічних наук, професор, начальник кафедри економіки та соціальних дисциплін Академії Державної пенітенціарної служби *(підрозділ 5.3)*.

Гринько Павло Леонідович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки Харківського державного університету харчування та торгівлі *(підрозділ 4.13)*.

Гуцаленко Любов Василівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку та оподаткування Національного університету біоресурсів та природокористування України *(підрозділ 4.14)*.

Гуцалюк Олексій Миколайович, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту Приватного закладу вищої освіти «Міжнародний європейський університет» *(підрозділ 1.12)*.

Даниліна Світлана Олексіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри загальної економічної теорії та економічної політики Одеського національного економічного університету *(підрозділ 2.13)*.

Дем'яненко Наталія Василівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії *(підрозділ 4.5)*.

Демченко Оксана Петрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету *(підрозділ 1.9)*.

Дорошенко Олена, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту Національного університету водного господарства та природокористування *(підрозділ 2.8)*.

Жежерун Юлія Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи Черкаського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи» *(підрозділ 3.3)*.

Задворних Сергій Сергійович, кандидат економічних наук, менеджер з питань зовнішньоекономічної діяльності КУ «Інститут міста Дрогобича» ДМР *(підрозділ 1.3)*.

Заячківська Оксана Василівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і економіки природокористування Національного університету водного господарства та природокористування *(підрозділ 1.14)*.

Зомчак Лариса Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики Львівського національного університету імені Івана Франка *(підрозділ 2.18)*.

Іванов Сергій Володимирович, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, Інститут економіки промисловості НАН України *(підрозділ 5.7)*.

Камінецький Віталій Вікторович, старший викладач кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом *(підрозділ 4.1)*.

Кліпкова Оксана Ігорівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та соціально-гуманітарних дисциплін Львівського навчально-наукового інституту Державного вищого навчального закладу «Університет банківської справи» *(підрозділ 4.10)*.

Ков'ях Ігор Іванович, старший викладач кафедри іноземних мов Харківського державного університету харчування та торгівлі *(підрозділ 4.11)*.

Коваленко Юлія Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств Факультету транспорту, менеджменту і

логістики Національного авіаційного університету *(підрозділ 2.16).*

Копитець Наталія Григорівна, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, докторант Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» *(підрозділ 2.15).*

Корнєєв Володимир Вікторович, доктор економічних наук, професор, завідувач відділу Державного науково-дослідного інституту інформатизації та моделювання економіки *(підрозділ 2.1).*

Костирко Лідія Андріївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та банківської справи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля *(підрозділ 2.9).*

Костюченко Дарина Леонідівна, аспірант 1, асистент кафедри економіки, факультету економіки та підприємництва Вінницького національного аграрного університету *(підрозділ 2.25).*

Кравчун Олексій Степанович, кандидат наук з державного управління заступник директора ТОВ «Прогрес-авто», м. Запоріжжя *(підрозділ 1.16).*

Кузьмінський Віталій Віталійович, магістрант кафедри моделювання економіки і бізнесу Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького *(підрозділ 2.10).*

Кулинич Тетяна Володимирівна, кандидат економічних наук, викладач циклової комісії економіки, управління та адміністрування Харківського торговельно-економічного коледжу Київського національного торговельно-економічного університету *(підрозділ 2.27).*

Кулько-Лабинцева Інна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Класичного приватного університету м. Запоріжжя *(підрозділ 1.13).*

Курбатова Тетяна Олександрівна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин Сумського державного університету *(підрозділ 2.14).*

Кучер Маргарита Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування Дніпровського державного технічного університету *(підрозділ 2.19).*

Лебединська Ольга Юріївна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом Національної академії державного управління при Президентові України *(підрозділ 5.8).*

Лелеченко Анжела Павлівна, кандидат наук з державного управління, доцент, професор кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом Національної академії державного управління при Президентові України *(підрозділ 5.5).*

Леонтович Сергій Петрович, кандидат економічних наук, Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України іменіІвана Черняховського, м. Київ *(підрозділ 1.1).*

Лисюк Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри туризму та готельного господарства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки *(підрозділ 4.3).*

Ляшенко Вячеслав Іванович, доктор економічних наук, професор, Ззвідувач відділу проблем регуляторної політики і розвитку підприємництва Інституту економіки промисловості НАН України *(підрозділ 5.7).*

Мареха Ірина Сергіївна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин Сумського державного університету *(підрозділ 2.14).*

Марчук Ульяна Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» *(підрозділ 4.14).*

Матвієнко Галина Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри «Фінанси та облік» Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського *(підрозділ 1.18).*

Мацієвич Тетяна Олександрівна,кандидат економічних наук, доцент Херсонського державного аграрного університету *(підрозділ 1.17,4.17).*

Мединська Тетяна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, кредиту та страхування Львівського торговельно-економічного університету

(підрозділ 1.8).

Мельник Андрій Васильович, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу *(підрозділ 4.4).*

Морозова Ганна Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, докторант кафедри фінансів Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва *(підрозділ 3.6).*

Мулик Тетяна Олексіївна, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри аналізу та статистики, Вінницького національного аграрного університету *(підрозділ 3.4).*

Мулик Ярославна Ігорівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аудиту та державного контролю Вінницького національного аграрного університету *(підрозділ 3.4).*

Назаренко Тетяна Петрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та аудиту ДУ «Житомирська політехніка» *(підрозділ 1.15).*

Наумова Тетяна Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та обліку Харківського державного університету харчування та торгівлі *(підрозділ 4.15).*

Нєдєліна Любов Романівна, аспірантка кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом Національної академії державного управління при Президентові України *(підрозділ 5.8).*

Ольшанський Олександр Васильович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту ЗЕД Харківського державного університету харчування та торгівлі *(підрозділ 4.11).*

Паршин Юрій Іванович, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансово-економічної безпеки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ *(підрозділ 2.17).*

Паршина Маргарита Юріївна, кандидат економічних наук, доцент економіки та підприємництва Придніпровської державної академії будівництва та архітектури *(підрозділ 2.20).*

Паршина Олена Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ *(підрозділ 2.17).*

Пасічник Юрій Васильович, доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу фінансово-кредитної та податкової політики Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки». Академік Академії економічних наук України *(підрозділ 3.1).*

Піх Наталія Степанівна, старший викладач кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом *(підрозділ 5.4).*

Покатаєва Ольга Вікторівна, доктор економічних наук, професор, проректор Класичного приватного університету *(підрозділ 1.16).*

Пріхно Ірина Миколаївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету. Член-кореспондент Академії економічних наук України *(підрозділ 1.11).*

Радченко Наталія Геннадіївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного *(підрозділ 3.2).*

Радченко Оксана Дмитрівна, кандидат економічних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу фінансово-кредитної та податкової політики Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» *(підрозділ 1.1).*

Ракова Анастасія Сергіївна, магістр Львівського національного університету імені Івана Франка *(підрозділ 2.18).*

Редькіна Ганна Михайлівна, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри соціології Дніпровського державного технічного університету *(підрозділ 5.9).*

Резнікова Ольга Олександрівна, кандидат економічних наук, старший науковий

співробітник, завідувач відділу проблем стратегічного планування центру безпекових досліджень Національного інституту стратегічних досліджень *(підрозділ 5.2).*

Рогоза Микола Єгорович, доктор економічних наук, професор Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». Заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії економічних наук України, академік Міжнародної академії біотехнологій *(підрозділ 4.2).*

Романькова Оксана Миколаївна, кандидат хімічних наук, доцент, доцент кафедри «Облік, оподаткування та економічна безпека» Донбаської державної машинобудівної академії *(підрозділ 4.16).*

Рубцова Наталя Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінанси, банківська справа та страхування Таврійського державного агротехнологічного університетуімені Дмитра Моторного *(підрозділ 3.5).*

Руденко Інна Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент, викладач циклової комісії економіки, управління та адміністрування Харківського торговельно-економічного коледжу Київського національного торговельно-економічного університету *(підрозділ 2.27).*

Рущишин Надія Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки та банківського бізнесу Львівського торговельно-економічного університету *(підрозділ 1.8).*

Сай Леся Петрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка» *(підрозділ 2.3).*

Сахно Андрій Анатолійович, доктор економічних наук, професор кафедри економіки, факультету економіки та підприємництва Вінницького національного аграрного університету *(підрозділ 2.25).*

Свістунов Олексій Сергійович, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник Хмельницького національного університету *(підрозділ 2.7).*

Світлична Алла Василівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії *(підрозділ 4.5).*

Середа Олена Олександрівна, старший викладач кафедри фінансів та банківської справи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля *(підрозділ 2.9).*

Сиволап Юлія Юріївна, викладач кафедри маркетингу Східноєвропейського університету економіки та менеджменту *(підрозділ 4.12).*

Смолінська Софія Дмитрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансового менеджменту Львівського Національного університету імені Івана Франка *(підрозділ 4.9).*

Софіщенко Валерія Костянтинівна, магістр економіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка *(підрозділ 2.16).*

Софіщенко Ірина Ярославівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіка та маркетингу Київського національного університету імені Тараса Шевченка *(підрозділ 2.16).*

Стецевич Андрій Ігорович, аспірант Державного вищого навчального закладу «Університет банківської справи» *(підрозділ 4.10).*

Столярчук Валентина Миколаївна, кандидат техннічних наук, доцент Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» *(підрозділ 4.2).*

Сукач Олена Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Східноєвропейського університету економіки та менеджменту. Член-кореспондент Академії економічних наук України *(підрозділ 1.11).*

Сьомін Сергій Валерійович, доктор політичних наук, професор, головний науковий співробітник відділу правової та антикорупційної політики Національного інституту стратегічних досліджень *(підрозділ 5.4).*

Тарасенко Світлана Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування Дніпровського державного технічного

університету *(підрозділ 2.19)*.

Тарасюк Галина Миколаївна, доктор економічних наук, професор, декан факультету бізнесу та сфери обслуговування Державного університету «Житомирська політехніка» *(підрозділ 4.6)*.

Терещук Оксана Степанівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри туризму та готельного господарства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки *(підрозділ 4.3)*.

Тітова Дар'я, студентка 4 курсу фінансового факультету Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця *(підрозділ 1.10)*.

Трухан Олександр Леонідович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування Житомирського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» *(підрозділ 2.22)*.

Трушкіна Наталія Валеріївна, кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики і розвитку підприємництва Інституту економіки промисловості НАН України *(підрозділ 2.7)*.

Удова Людмила Олегівна, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу форм і методів господарювання в агропродовольчому комплексі Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України»*(підрозділ 2.12)*.

Федорова Вікторія Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва Харківського національного автомобільно-дорожнього університету *(підрозділ 4.8)*.

Феняк Лариса Анатоліївна, асистент Вінницького національного аграрного університету *(підрозділ 2.5)*.

Хадарцев Олександр Валентинович, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» *(підрозділ 2.11)*.

Хаєцька Ольга Петрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Вінницького національного аграрного університету *(підрозділ 2.2)*.

Хижняк Кирило Геннадійович, магістр кафедри фінансів та обліку Дніпровського державного технічного університету *(підрозділ 1.4)*.

Ходжаян Аліна Олександрівна, доктор економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка *(підрозділ 2.1)*.

Цибуляк Анастасія Геннадіївна, кандидат політичних наук, здобувач кафедри міжнародних фінансів Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка *(підрозділ 2.21)*.

Циганенко Ганна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, професор Міжнародної Кадрової Академії, професор кафедри управління та адміністрування, заступник директора з науково-методичної роботи Житомирського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» *(підрозділ 2.22)*.

Чагайда Андрій Олегович, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Державного університету «Житомирська політехніка» *(підрозділ 4.6)*.

Черкашина Тетяна Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічної політики Харківського національного економічного університета імені Семена Кузнеця *(підрозділ 2.4)*.

Чир Надія Вікторівна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму ДВНЗ «Ужгородський національний університет» *(підрозділ 4.4)*.

Чкан Ірина Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного *(підрозділ 1.6)*.

Шевченко Валерій Миколайович, аспірант кафедри фінансів Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва *(підрозділ 3.6).*

Юрівський Олександр Йосипович, кандидат економічних наук, доцент кафедри цифрової економіки та міжнародних економічних відносин ДУ«Житомирська політехніка» *(підрозділ 1.15).*

Юрчук Христина Григорівна, студентка Національного університету «Львівська політехніка» *(підрозділ 2.3).*

ЗМІСТ

VORWORT **3**
INTRODUCTION **5**

ABSCHNITT I. FINANZPOLITIK DER INTEGRATIONSPROZESSEN DER STADT **7**
1.1 The Role of State Financial Regulation in Strengthening the National Security of Ukraine **7**
1.2 Фінансово-економічне підгрунтя євроінтеграційного курсу України **16**
1.3 Zweiseitige Perspektive und Gefahren der EU-Integration für die Entwicklung der Finanzpolitik des Staates **26**
1.4 Особливості зовнішньої торгівлі України з країнами Європейського Союзу **40**
1.5 Варіативність «ефекту витіснення» на ринку Державного боргу України **46**
1.6 Капіталізація інституцій фінансового сектору України в умовах глобалізації **54**
1.7 The Financial Integration of Bonds Markets of European Countries **62**
1.8 Banks with Foreign Capital: Threats and Prospects of Development of Bank Sector of the National Economy **73**
1.9 Evaluation of the Integration Processes of the Insurance and Banking Segment of the Financial Market **81**
1.10 Assessing the Opportunity for the Formation of a Funded Pension System Based on Financial Inclusion **89**
1.11 Social Risk Management Financial Instruments **98**
1.12 Інститут банкрутства в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи **105**
1.13 Трансформація фінансової системи України, як запорука сталого розвитку промислових підприємств (правові, економічні аспекти) **113**
1.14 Управління капіталом як один із шляхів підвищення фінансової політики **120**
1.15 Соціальне підприємництво як інституція ухилення від сплати податків **127**
1.16 Організаційно-економічні засади розвитку механізму функціонування індустріальних парків як елементу інвестиційної платформи України **133**
1.17 Features of Implementation of Environmental Policy in the Conditions of Fiscal Decentralization **146**
1.18 Стратегічні засади розвитку ринку зелених облігацій в Україні та світі **153**

ABSCHNITT II. VOLKSWIRTSCHAFT ALS INDIKATOR FÜR DIE WIRTSCHAFTLICHE ENTWICKLUNG DES LANDES **163**
2.1 Макроекономічний концепт детінізації інвестиційних угод на фондовому ринку **163**
2.2 Assessment of the Investment Climate in Ukraine **170**
2.3 Ecologicalinvestments as a Tool of “Green” Economy Forming **180**
2.4 Порівняльний аналіз інноваційної активності України та Польщі із застосуванням глобальних індексів **193**
2.5 Household Savings as a Source of Investment in the National Economy **202**
2.6 Інноваційні трансформації в розвитку зовнішньоекономічної діяльності суб’єктів світового господарства **209**
2.7 Технологічне оновлення як основа розвитку та адаптації інвестиційно-інноваційних процесів промислових підприємств **216**
2.8 Scientific and Technological Safety of Ukraine: Comparative Analysis in the Context of Indicators of the Republic of Poland **223**
2.9 Розробка стратегії фінансового регулювання розвитку суб’єктів господарювання: індикатори, аналіз, вибір **231**
2.10 Процесний підхід в управлінні бізнес-процесами підприємства **239**
2.11 Моделювання на основі виробничих функцій як інструмент оцінювання державної економічної політики **247**

2.12 Світовий досвід інтеграційних форм взаємодії корпорацій та малого агробізнесу..... **256**
2.13 Оцінювання рівня концентрації та монополізації економіки в сучасних умовах..... **263**
2.14 Assessment of the Impact of Financial, Resource, Geospatial and Time Factors on Power Grid Efficiency: International Outlook..... **272**
2.15 Ринок м'яса в умовах економічних трансформацій..... **290**
2.16 Динамічне моделювання фінансових потоків економічного кластеру..... **300**
2.17 Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах економічних трансформацій..... **311**
2.18 Ukraine's Quarterly GDP Forecast on Mixed-Frequency Data: the Methods Comparative Analysis..... **319**
2.19 Verification of Economic Determination of Morbidity in Ukraine..... **326**
2.20 Efficiency of use of the Region Potential: Analysis, Modelling and Decision MAking..... **334**
2.21 Екологічні аспекти економічних трансформацій національних економік..... **343**
2.22 Зміст та концептуальні основи функціонування механізмів публічного управління в Україні..... **354**
2.23 National Economy' Competitiveness in Socially Significant Characteristics of Enterprise Organization..... **362**
2.24 Impact of Unemployment on the National Economy..... **373**
2.25 Стан та тенденції безробіття на сільських територіях України в умовах глобалізації..... **379**
2.26 Активна політика розвитку зайнятості в умовах Євроінтеграції України..... **387**
2.27 Розвиток виробничих підприємств шляхом керування мотивацією персоналу..... **395**

ABSCHNITT III. THEORETISCHE UND METHODISCHE PRINZIPIEN VON MIKROKREDITIERUNG UND MIKROFINANZIERUNG DER LANDWIRTSCHAFTLICHEN PRODUKTION..... **404**
3.1 Архітектура та архітектоніка національної системи фінансового забезпечення аграрного сектору економіки..... **404**
3.2 Банківський кредит як інструмент формування фінансових ресурсів аграрних підприємств..... **411**
3.3 Банківське кредитування малого бізнесу аграрного сектору економіки України..... **419**
3.4 Мікрокредитування аграрного сектору в Україні: стан, проблеми та перспективи..... **432**
3.5 Аналіз ринку страхування зернових культур в Україні..... **445**
3.6 Методичні підходи до факторного аналізу інноваційності розвитку галузей рослинництва..... **455**

ABSCHNITT IV. INDUSTRIE DER GASTGEWERBE, MARKETINGTECHNOLOGIEN UND UNTERNEHMENSBILANZPOLITIK..... **464**
4.1 Механізми формування та реалізації державної політики розвитку курортно-рекреаційної сфери регіонів..... **464**
4.2 Achievements and Limits of Development of Tourism and Hospitality: Evidence from Ukraine..... **476**
4.3 Виставкова діяльність в індустрії туризму та гостинності..... **483**
4.4 Історико-культурна спадщина Миколаївської області як територіально-господарська складова індустрії туризму..... **495**
4.5 Розвиток зеленого туризму в Україні..... **502**
4.6 Аналіз світового досвіду застосування аромамаркетингу для покращення конкурентоспроможності закладів готельно-ресторанного бізнесу..... **510**
4.7 Мультимедійні продукти бібліотечних інституцій як маркетингова стратегія у популяризації культурного туризму Львівщини..... **517**
4.8 Совершенствование методического подхода к оценке имиджа туристической фирмы..... **526**
4.9 Позиціонування та бренд – менеджмент підприємств готельного бізнесу..... **533**

4.10 Імідж підприємства та особливості його формування **541**
4.11 The System Vision of the Trade Company's Business Process Management Problems **554**
4.12 Цифровий маркетинг як інструмент управління підприємницькими структурами **563**
4.13 Трансформація бізнес-моделі торговельної організації в умовах цифрової економіки з впровадженням Інтернет-торгівлі **569**
4.14 Облікова політика: національний та зарубіжний підходи **578**
4.15 Механізм формування облікової політики на основі інформаційної платформи МСФЗ **586**
4.16 Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з Міжнародними Стандартами в умовах процесу євроінтеграції **596**
4.17 Особливості контролю оплати праці аграрних підприємств в сучасних умовах **607**

ABSCHNITT V. RECHTLICHE ASPEKTE DER SOZIALEN TRANSFORMATIONEN 615
5.1 Das Problem der Strukturanalyse des Rechtsbewusstseins **615**
5.2 Необходимость политико-правовых трансформаций в Украине для укрепления национальной стойкости **628**
5.3 Злочинність як фактор загрози національній безпеці країни **637**
5.4 Трансформація інформаційної парадигми громадської (публічної) безпеки України в умовах гідридної агресії **644**
5.5 Інституційно-правові основи формування європейської регіональної політики сталого розвитку **653**
5.6 Правові аспекти створення транспортно-логістичних кластерів в регіонах України **662**
5.7 Деякі правові аспекти сталого розвитку гірських регіонів та збереження природоохоронних територій в Україні **670**
5.8 Екологічна освітаяк невід'ємна складова успішних економічних трансформацій в епоху неоіндустріалізму **680**
5.9 Правова основа функціонування мови як чинника консолідації українського суспільства **689**

РЕЗЮМЕ 698
BIBLIOGRAPHY 700
БІБЛІОГРАФІЯ 706

Verlag SWG imex GmbH

WISSENSCHAFTLICHE VERÖFFENTLICHUNG

ISBN 978-3-9819288-3-4

Gesellschaftsrechtliche Transformationen von wirtschaftlichen Systemen in den Zeiten der Neo-Industrialisierung

Monographie

Verantwortung für die Ausgabe: *Sukach O.*

Bestanden zum Drucken am 25.04.2020.
Format 60x84 1/8.
Herkömmliche bedruckte Blätter 26,4.
Auflage von 300 Exemplaren

Für die Erlaubnis zur Nutzung von Inhalten aus diesem text
Kontaktieren Sie bitte den Verlag unter:
Verlag SWG imex GmbH
Nürnberg, Deutschland

WARNING
Without limitation, no part of this publication may be reproduced, stored, or introduced in any manner into any system either by mechanical, electronic, handwritten, or other means, without the prior permission of the authors.
Edited by the authors.